

EEN VERKENNINGSTOCHT MET ONZE EX-EXCURSIELEIDER COR DE GROOT

Bij een excursie-in-klein-verband met Cor de Groot blijkt zijn 25-jarige ervaring in het veld, vooral wanneer we op zoek gaan naar één van zijn meest favoriete vogels, de ganzen.

Het is zaterdagmorgen 7 uur. Ieder moment kan ik Cor's oude vogelmakker Ton Diaz Santelhana (oud VWG-lid) verwachten.

Hij zal mij komen ophalen, maar als blijkt dat hij een lekke band heeft, arriveert hij pas om kwart voor negen met zijn ratelende oude simca. We maken kennis en nadat we mijn bagage ingepakt hebben, rijden we naar Cor. Daar aangekomen bromt Cor : "Zo gaat de mooiste tijd van de dag naar de knoppen".

De reis begint en verloopt verder- God zij dank- zonder pech.

De oude simca gedraagt zich opperbest.

Het doel van onze reis is ganzen observeren en nieuwe locaties zoeken voor de komende VWG-excursie. Het is altijd een raadsel waar die vogels zich ophouden. Belangrijke factoren zijn de tijd van het jaar, de koude en het al of niet aanwezig zijn van sneeuw.

De ganzen komen in het algemeen in november naar ons land.

Voorals in Noord-Friesland strijken dan duizenden Brandganzen neer. Ook de Kleine Rietgans komt in die tijd aan. Het duurt niet lang of de ganzen verspreiden zich over de hele provincie; ze bevinden zich dan vooral in de weidegebieden rond de grote meren en langs de kust van het IJsselmeer.

Later voegen zich hier duizenden Kolganzen bij en in mindere mate Rietganzen.

Onder invloed van de koude en voedselschaarste vindt er migratie naar Zeeland plaats. Voorals als de weilanden in Friesland met sneeuw bedekt zijn kunnen de ganzen massaal wegtrekken.

Naarmate de dagen lengen en de sneeuw dooit vliegen de dieren stukje bij beetje weer noordwaarts. Uitgestrekte weidegebieden langs de rivieren (de Alblasserwaard), de Flevopolders en de Overijsselse polders zijn favoriet.

Noord-Holland wordt zelden door ganzen bezocht, en als ze er komen, blijven ze meestal maar kort. De oorzaak van dit gedrag is onbekend; wellicht heeft het iets te maken met de grassoorten, de rust of de geografische ligging van Noord-Holland.

Onze excursie vindt plaats in de tweede helft van februari. Het vriest licht en in het zuidoosten van het land ligt al enkele dagen sneeuw.

In de Flevopolders gekomen rijden we langs bekende ganzenpleisterplaatsen. Maar steeds zijn de uitgestrekte graslanden helemaal leeg, iets wat Cor een beetje steekt. "Geen barst te zien, je zal dit maar treffen als je met de VWG op stap bent."

Zonder dus een gans gezien te hebben rijden we Elburg binnen. In dit gezellige stadje drinken we koffie en doen we een paar boodschappen. Het weer verslechtert langzaam, waardoor we niet meer in staat zijn om ganzen op grote afstand te localiseren.

Toch treffen we de hoofdmacht dichtbij aan. In de Kop van Overijssel wemelt het letterlijk van de ganzen. In een tamelijk klein gebied bevinden zich naar schatting 80.000 - 100.000 ganzen. Merkwaardig genoeg alleen maar Kolganzen. Er zitten slechts een paar honderd Rietganzen en wat betreft de Brandgans komen we niet verder dan enkele tientallen exemplaren.

Het blijft altijd moeilijk deze dieren te observeren. Vaak staan ze ver weg. Uit veiligheidsoverwegingen mijden ze ieder contact met mensen die dichterbij dan ca. 200 meter komen. Observatie vanuit de auto is dan ook de oplossing; de vogels zijn dan veel dichterbij te benaderen. Kleine dingen als het afzetten van de motor, het opendraaien van een raam of een piepende rem kunnen al genoeg zijn om de hele troep op te laten vliegen.

Zoiets moet voorkomen worden omdat iedere vlucht de dieren veel energie kost terwijl ze toch al van zonsopgang tot zonsondergang moeten foerageren om genoeg energie te vergaren.

Maar de ganzen zijn niet de enigen die verontrust worden. Veel boeren zien de ganzen liever gaan dan komen. Onderzoek wijst echter uit dat de schade wel meevalt. Het begraaide gras herstelt zich in het voorjaar veel sneller dan het niet begraaide gras. Eind mei is er al geen verschil meer te constateren. Maar ja, schade blijft schade al blijft die beperkt tot het vroege voorjaar. De ganzen die wij zien staan massaal bij elkaar. Duidelijk zijn de families te onderscheiden. Kleine familieveten worden met opgeheven vleugels en naar de grond gericht, uitgestrekte nekken uitgevochten. Een boeiend schouwspel.

Die nacht kamperen we in een omgeving waar veel ganzen bij het

vallen van de nacht laag overtrekken richting slaappleats. Het betreft tienduizenden ganzen die in fronten, v-formaties en lange slierten, van horizon tot horizon en soms meerdere rijen dik, overvliegen. Het spreekt vanzelf dat dit de meest imposante ervaring van het weekend was.

De volgende dag vertrekken we, nadat de ganzen in omgekeerde richting over ons heen zijn gevlogen. Dit gebeuren was veel minder interessant dan het schouwspel van de vorige avond. Tot onze verbazing treffen we vandaag (zondag) alleen nog massaal Kolganzen in noordelijk Overijssel. We rijden verder naar Friesland. De weilanden liggen er verlaten bij. Zelfs de meest bekende pleisterplaatsen blijken leeg te zijn. Slechts een paar honderd exemplaren kunnen we noteren. Vermoedelijk is de terugtrek gestagneerd in Overijssel. Volgens Cor kan het nooit meer lang duren voordat de ganzen massaal over Friesland uitstromen. "Het is zelfs mogelijk dat zij de volgende week ons land al definitief verlaten." Cor is daarover duidelijk verontrust. En geen wonder, de volgende week leidt hij een ganzenexcursie voor de WVG. Zo leeft bij hem de vraag: "Waar zal ik de volgende week met al die mensen heen gaan, wanneer er nauwelijks ganzen te bekennen zijn?"

Zo zal het echter altijd blijven; de spanning bij de deelnemers aan de excursie en de spanning van de excursieleider of er veel ganzen te zien zullen zijn.

Wim Sipma.